

✂ MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

ERSCHEINT JEDEN SONNTAG. ✂

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE 16.- K | FÉL ÉVRE 8.- K
NEGYED ÉVRE 4.- K

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-60.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DÍJSZABÁS SZERINT.

A hazai kénkovandbányászat fejlődése a világháború alatt.

A kénkovand egyik nagyon fontos, sőt nélkülözhetetlen nyersanyaga úgy a békés, mint a háborús bányászatnak s ennek folyományaképp a vegyipar-nak is.

Ezen jelentőségre a kénkovand azóta emelkedett, amikta a kénsavnak belőle való gyártása a múlt század első felében megkezdődött. A kénkovand e téren a természetként pótolja.

Az a körülmény, hogy kénen kívül vasat és tübbnyire — bár kis mértékben — de gyakran kitermelésre érdemes mennyiségben rezet, sőt más fémeket is tartalmaz, értékét növeli, mivel ezen alkatrészei a vas-, illetőleg a fémipar előnyösen használja fel már a békében is, fokozottan pedig a háborúban.

A kénkovand utáni élénk kereslet megteremtette az önálló kénkovandbányászatot nemcsak a külföldön, de hazánkban is s ha ez utóbbi nem is emelkedett, a termelés tömegét tekintve, kisebb méretű előfordulásai miatt annyira, mint Európa egyes nyugati országaiban, mégis igen figyelemreméltó s a mostani világháborúban, amikor a kénkovandnak a külföldről való beszerzésétől el vagyunk zárva, egyenesen honmentő annál is inkább, mivel Ausztria kénkovandbányászata alig jöhet számba s ipara a békében is hazai kovandunkra van utalva.

Hazánkban a mozgósítás előtt a következő rendes üzemmel bíró kénkovandbányákat ismertük: a szomolnokit (Szepesmegyében), a kénesdít (Alsófehérmegyében Zalatnától 8 kilométerre), a tekerőt (Hunyadmegyében Zalatnától 24 kilométerre) és az óradnait (Besztercenaszód megyében).

Az első három bánya a Felsőmagyarországi bányászati kohómű r.-t. tulajdona, amely 26 év óta üzemeltet kénkovandbányászatot, míg az utolsó helyen jelzett bánya a m. kir. kincstár birtoka s mindössze 9 év óta termel kénkovandot, de utóbb szintén fenti bányatársaság érdekkörébe került.

Az általános mozgósítás erős visszahatással volt kénkovandbányáink termelésére, mert a mérnökök, felőrök s a munkások nagyrészenek hirtelen bevonulása a hadizászlók alá a bányamunkákat érezhetően csökkentette, sőt pl. a kénesdi és a tekerői bánya vezetők hiányában öt hétig szünetelni volt kénytelen, de mivel a különféle lőszergyártáshoz a kénkovand nél-

külözhetetlen alapanyag, hadiérdekből a szünetelésnek indult, vagy éppen szünetelő üzemeket élnékíteni, illetőleg új életre kellett hozni, sőt amikor a nagy lendülettel megindult, de általánosan rövidnek képzelt háborúról hamarosan kiderült, hogy az a falevéshullással korántsem fog véget érni, hanem hosszú háborúra kell felkészülnünk, amelynek tartama alatt mindinkább saját termékeinkre és terméyeinkre szorultunk, akkor a rohamosan növekedő municiószükséglet érdekében a kénkovandtermelést nemcsak biztosítani, de a lehetőség határáig fokozni volt szükséges.

Ennek elérésére a következő teendők vezethettek célhoz:

- A munkáslétszám emelése,
- a munkaidő hatásosabb kihasználása,
- a kovandpászták szaporítása,
- új kovand feltárások, illetőleg új bányák nyitása.

Az a) és b) alatti teendőkben a hadvezetőség a saját hatáskörében úgy segítette a bányákat, hogy a hadköteles népfelkelőket hadmentesítette, majd a frontszolgálatra alkalmatlanná vált katonabányászokat vezényelt ki s az összes munkásokat katonai fegyelem alá helyezte, továbbá a munkaszüneteket csak a törvényes munkaszüneti napokra szorította, ami különösen az oláh vidéken birt jelentőséggel, a 8 órás műszakok mellett pótműszakokat engedélyezett s végül a lefoglalt üzemi anyagoknak és élelemnek megszerzését és vasúti elszállítását elősegítette.

Hozzájárult a termelés fokozásához a „Mindszent—nagyalmási bányatársulat” megszerzése, amelyeknek szomszédos területébe a Facebánya-völgy tulsó oldalán a kénesdi kénkovand település folytatódik, ahol ez már tárószorúen meg is volt nyitva s így további mivelése lehetővé vált, csak a fejtvény elszállításának útját kellett kiépíteni, ami egy 110 méter hosszú kettős vágányú külsikló és egy 45 méter hosszú külszíni vasutnak létesítésével s ezeken kívül egy 206 méter hosszú már felhagyott tárónak a helyreállításával éretett el, mely szállító ut 1915 évi február havában jött üzembe.

Ennél sokkal nagyobb eredménnyel járt a kénkovandtermelés fokozása érdekében e bányaműnél egy új tárónak üzembehozatala, ahol a kénesdi kénkovandtelepen a főszállító tárónak a talpa alatt 18 méterrel mélyebben folytak a feltárások. A telepnek ez a része a legrövidebb és legjobb minőségű 6—8 méter vas-

tag, tiszta, helyenkint öntvényyszerűen tömött szövetekkel, máskülönben szemcsés, jegecekkel pompázó, ódorokban dus, szürkéssárga színben fénylő érces falai ragyogó látványt nyújtanak a szemlélőnek.

Itt a művelés megindítása szintén a szállító utnak a megépítését követelte, ami egy 52 méter hosszú ketős vágányú motoros felvonó síklónak s egy 200 méter hosszú külszíni bányavasutnak a fentemlített s újból helyreállított tárhoz való kapcsolásával történt.

A felvonó hajtására 200 Volt feszűtség mellett egy 10 lóerős forgóáramú villamosmotor szolgál, mely innen a 3-6 kilométernyire fekvő alsókénesdi ércpírtóban a célra felállított 22-5 kilométer forgóáramú generátorról kapja a 3150 Voltos áramot, melyet az elektromotor mellett felállított transzformátor 200-115 Volttra alakít át.

Ezen berendezéshez szükséges villamosgépeknek, vezetékeknek a háborús viszonyok közötti nehéz beszerzése, elszállítása és szerelése miatt a szállító üzem csak 1915 szeptember havában indult meg, úgy hogy az 1915. év termelésére csak rövid ideig volt befolyással, de mégis sikerült ezen bányán az előző év 17%-os visszaesését behozni és az 1913. békés évvel szemben 8-2%-nyi termelés emelkedést elérni.

Annál hatásosabban érvényesült ez azonban az 1916. évi termelésre, mely az 1913-ik évvel szemben 87-87 százalékkal volt kevesebb.

A munkaerőnek hatásosabb kihasználása s esetleges hiányának pótlása végett a vállalat e bányán 1916. év folyamán egy pneumatikus fúrógéptelep építéséhez fogott, amely egy 70 lóerőjű szívó gázmotortól s egy percenkint 84 m³ levegőt beszívó kompressorból áll és 8-9 fúrókalapácsot képes táplálni.

Mindezzel meg van adva a mód és a remény a folyó évben további kedvező eredmények elérésére.

A kénesdi bányához csatlakozó tekerői bányánál az üzem további kifejlesztésére nem volt alkalom s itt meg kellett elégedni a munkások intenzívebb foglalkoztatásával és az elbalasztható meddő munkák szüntetésével, ami által 1914. évi 10-8%-os visszaesés kiküszöböltetett, sőt az 1913. békés évvel szemben 1916-ban 13-3%-os javulás éretett el a kénkovandótermelésben.

A szomolnoki bányaműnél szintén nem nyílt tér az üzem bővítésére, azért a figyelem itt is csak a munkaerőnek hatásosabb kihasználására fordított. Evégből az ércapító főtranszmissziójára egy 1-ként 2-5 m³ levegőt beszívó kompresszor kapcsoltatott, mely egyidejűleg 3 darab fúrókalapácsot képes táplálni. Ezek a helyenkint rendkívül kemény kénkovandópásztáknak megfúrására szolgálnak s 1916. évi július havában vétettek használatba. Ez a bánya 1913. évvel szemben a múlt évben 11-5%-al teremt többet.

A fentiekben vázolt bányaberendezések fejlesztésénél azonban a világháború kénkovandó szükségletének fokozott fedezésére sokkal jelentősebb az óradnai határban megnyitott anyesi és kobaseli kénkovandóbányáknak üzembehozása.

(Folytatjuk.)

HAZAI HIREK.

Biró Ármin kitüntetése. A király *Hámori Biró* Árminnak, a Rimamurány Saigótarjáni Vasmű Részvénytársaság vezérigazgatójának a *Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal* adományozta.

Biró Árminnak legfelsőbb helyről ért kitüntetése mind hivatalos, mind az érdekelt körökben, valamint a főváros társadalmában általános meglepetést keltett, mert egy érdemes, hosszú munkásélet eredményének királyi elismerését jelenti.

Közös szénbizottság a hadügyminisztériumban. Az Ausztria-Magyarországnak a külfölddel és főképpen Németországgal való közszénforgalmának szabályozására létesített középonti 1917 április 2-án tartotta alakuló ülését. E hivatal neve Cs. és kir. hadügyminisztériumi közös szénbizottság s vezetője karstenfelsi és hegyaljai *Pakor József* vezérőrnagy, akit őfelsége nevezett ki e hivatal élére. Székhelye Bécs, II., Grosse Mohrengasse 3/a. A bizottság állandó tagjai a hadsereg főparancsnokság, a hadügyminisztérium, a hadügyminisztérium tengerészeti osztályának, a középonti szállítási vezetőségnek, a külügyminisztériumnak, a közös pénzügyminisztériumnak, a vasutügyi minisztériumnak, a közmunka- és kereskedelemügyi minisztériumnak s a magyar kereskedelmi és pénzügyminisztériumnak kiküldöttjei. Szükség esetén más szakembereket is bevonhatnak a tanácskozássokba. A bizottság hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyek a Németországgal és egyéb külföldi országokkal egyrészt és Ausztria-Magyarországgal másrészt lebonyolított szénforgalmat illetik, továbbá a két kormány informálása és javaslatokkal való ellátása. A bizottság a kizárólagos képviselője az osztrák-magyar érdekeknek a berlini birodalmi szénosztó bizottsággal való közvetlen érintkezésben s a bizottság gondoskodik elegendő mennyiségű szén behozataláról, valamint a két országnak szénrel való ellátásáról. A bizottsághoz intézett beadványokat a magyar szent korona területeiről az Országos Szénbizottsághoz kell megküldeni, amelynek helyisége Budapest, IV., Hariszköz 3. A közös szénbizottság határozatait a hadügyminisztérium XVII. osztálya hajtja végre. Ennek az osztálynak vezetője egyúttal elnöke a bizottságnak.

Halálozás. *Roszner* Vilmos m. kir. bányamérnök április 12-én, munkás életének 37-ik és hivatalos működésének 15-ik évében Aknasztalinán elhunyt.

Az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Nagybánya-vidéki Osztálya április hó 14-én a bányagazgatóság tanácskozó termében közgyűlést tartott.

Új részvénytársaság. *Magyar vastermék és vas-hulladék kereskedelmi r.-t.* cég alatt Budapesten (Váci ut 18.) új vállalat alakult 500 000 korona alaptőkével.

Tőkeemelés. *Láng L. gépgyár r.-t.* április 21-én tartott közgyűlésén az alaptőkét 5 millió koronáról 8 millió koronára emelte fel. A részvénytársaság 1916. évi mérlege 742.393 korona (az előző évben 424.431 korona) tiszta nyereséggel zárult.

A nemrég alapított *Magyar nitrogén műtrágyagyár részvénytársaság* legközelebb alaptőkéjét 15 millió koronára emeli fel. A részvénytársaság tudvalevően Dicsőszentmártonban nagyszabású földgázüzemű műtrágyagyárat létesít, amelynek építési munkálatai immár befejezésükhöz közelednek. Ezzel az üzemmel kapcsolatosan újabb más, nagy üzemek létesítését is tervbe vették és ezeknek a terveknek megvalósítása igényli az alaptőke felemelését.

**Ha érdeklődik, ha rendel,
hivatkozzék „A Bánya“-ra.**

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat igazgatósága e hó 11-én tartott ülésében megállapította az 1916. üzle évi mérlegét és elhatározta, hogy a társulat évi közgyűlését f. hó 28-ra fogja egybehívni. A társulatnak ez a huszonötödik évi közgyűlése lesz és bár a világháború közepette az igazgatóság minden ünneptől tartózkodni ohajt, nem mehet el észrevétlen a negyedszázados határkő mellett. Ugy véli a logmáltóbban megünnepelni a társulat életének a korszakos évfordulóját, ha ez alkalomból munkásai és tisztviselői sorsáról a rendesnél továbbmenő mérvben gondoskodik. Ezért tisztviselői nyugdíjintézetének alapszabályait korszerűen módosította, kedvezőbb nyugdíjigazoltságot biztosítván tisztviselőinek. A nyereség felhasználása tekintetében pedig a következő javaslatokat terjeszti a közgyűlés elé: Javaolni fogja, hogy az Értékesítési tartaléknak 2,500,000— koronával (változatlan), Ipari üzemeik külön értékesítési tartalékának 1,500,000— koronával (500,000— koronával több, mint tavaly) történt gyarapítása után fennmaradó 6 millió 328,394,08 korona tiszta nyereségből (880,657,07 koronával több a tavalyinál) az Általános tartalékalapra 950,000— (+125,000—) korona fordíttassék. A társulat 25 éves fennállása alkalmából javasolja, hogy az évek során át gyűjtött Munkásjóléti tartalékalap 1,400,000— korona összegét ezúttal 400,000— korona átutalásával 1,800,000— koronára emeljék fel és ebből az a napból azon beteg munkásai részére is szakzerű és gondos intézményes gyógykezelést biztosítanak, kiknek kezelése és ápolása a tatabányai bányakórházhoz csatolt tüdőbeteg pavilonban helyszűke miatt nem lehetséges. Ugyancsak javasolja az igazgatóság a 25 éves évforduló alkalmából, hogy a háborúban megrokkant munkásai és az elesettek családtagjainak támogatására korábban létesített *Háborus segélyalapot* 300,000— korona adománnyal 900,000— koronára emeljék, a bányamunkások társ-pénztárának 200,000— koronát, a tisztviselői nyugdíjalapnak 100,000— koronát, a Szende Lajos-alapnak 25,000— koronát, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjgyűlésének 15,000— koronát juttassanak. Egyben javasolja, hogy 80,000 darab részvény után 42— koronás osztalékul (tavaly 38— K) 3,360,000— korona fordíttassék, a fennmaradó 337,418,91 korona, figyelemmel a jelenlegi valutaviszonyokra, az „Elsőbbségi kölcsön szolgálatára rendelt tartalék” hoz csatoltassék, végül a múlt évi 897,687,86 korona nyereségáthozat változatlanul új számlára vitessék át.

Az 1916. évi mérleg a következő adatokat tünteti fel: Vagyoni: Bányabirtok 12,278,154,05 K; ingatlanok, felszerelések és anyagok a) telkek, épületek, gyárak, gépek és leltárak 42,217,004,74 K; b) erdőállományok 3,539,186,09 K; c) üzemi anyag; bányafalakészletek és fogyasztási cikkek 5,437,731,08 K; d) szén-, cement-, bricket-, mész- és tüzfalkészletek 743,980,20 K, összesen 51,937,902,11 K; pénztárak és értékpapírok: a) pénztári készletek 378,325,74 K; b) betétek pénzfintézeteknél 6,872,676,91 K; c) értékpapírok 8,588,914,74 K; d) Nyugatmagyarországi Kőszénbánya r.-t. részesedése 5 millió korona; e) küldvények 24,697,45 K; f) idegen letétek és óvadékok 745,848,03 K, összesen 21,611,462,87 K; adósk:

a) szén-, mész- és cementadósk és egyéb könnlévőségek 8,570,230,26 K; b) átmeneti adósk 390,715,01 K, összesen 8,960,945,27 K; nyugdíjalap 2,456,836,87 korona, végösszeg: 97,245,301,17 K.

Telér: Részvénytőke 80,000 darab részvény 900— K-val: 16,000,000— K; 4 1/2%-os elsőbbségi kölcsön 9,320,080— K; tartalékok: értékesítési tartalék 28,783,324,12 K; iparvállalataink külön értékesítési tartaléka 4,500,000— K; tartalékalap 7,391,200— K; tőketartalékalap 6,000,000— K; kétes követelések tartaléka 100,000— K; tartalék az elsőbbségi kölcsön szolgálatára 698,264,24 K; külön tartalékalap 300,000— K; munkásjóléti tartalék 1,400,000— K, összesen 49,172,788,36 K; hitelezők nyílt számlán 6,135,863,76 K; átmeneti számlák 3,236,146,56 K; hátralékos bányászadók decemberre 453,200,95 K felvétel nélkül és bevállaltan kötvényszelvények 638,225,84 K; felvétel nélkül 835 ezer 808— K; elsőbbségi kölcsönünk 1917. február 1-én esedékes függő kamatai és járuléka 424,360,86 K; idegen letétek és óvadékok 745,848,03 K, összesen 12,469,514— K; nyugdíjalap 2,456,836,87 K háborus segélyalap 600,000— K; nyereség mint egyenleg 7,226,081,94 K, végösszeg 97,245,301,17 K.

Nyereség-vesztésszámla. Tartozik: Értékesítési tartalék-leírása 2,500,000— K; iparvállalataink külön értékesítési tartalék-leírása 1,500,000— K; elsőbbségi kölcsön kamatai és járuléka 981,230,27 K; adók, üzleti költségek és fizetések 1,767,018,26 K; tiszta jövedelem: nyereség áthozat az 1915. évről 897,687,86 K; az 1916. év tiszta jövedelme 6,328,394,08 K, összesen 7,226,081,94 K, végösszeg 13 millió 974,330,47 K. — **Követel.** Nyereségáthozat az 1915. évről 897,687,86 K; kamatjövdelem 924,288,02 K; az üzemek bruttó hozama 12,152,354,59 K, végösszeg 13,974,330,47 K.

Utolsó határidő a fémbeizolgáltatásra április 30-ika. Utána életbe lépnek a szigorú megtorló intézkedések és már ezért is a saját érdekében cselekszik mindenki, ha a hivatalos fémbeizelőknél még idejében beváltja a beizolgáltatásra kötelezett fémeit. Hogy milyen fémtárgyak esnek beizolgáltatás alá, arra nézve felvilágosítást nyújt *Sárkány Oszkár dr.* honvédelemügyi miniszteri titkárnak *ajékoztató a ház tartási fémeik rekvirálásáról* című 50 filléres füzetet.

A Schlick-Nicholson gép-, vagon- és hajógyár r.-t. április hó 14-én tartotta közgyűlését Weisz Fülöp elnöklésével. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy az 1,265,540,18 K át kivető tiszta nyereségből a részvénytulvények 10 százalékával, azaz szelvényenkint 20 K-val történő beváltására 800,000 K. a tartalékalap gyarapítására 100,000 K, tisztviselői nyugdíjalapra 25,000 K fordíttassék, míg a fennmaradó 246,998,38 K a jövő év számlájára vitessék át. Az igazgatóság új tagjai gyanánt megválasztották *Péteri János*, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár ügyvezető igazgatója és *Conrad Ottó*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé ómoravici *Heintich Ferenc* magy. kir. udv. tanácsost választották meg és *Junker Géza* aligazgatót igazgatóvá nevezték ki.

A Mérnök- és építész-egylet közgyűlése a múlt napokban folyt le mérsékelt érdeklődés mellett. Az elnöki megnyitó általános háborus fejtegetések után a háború befejeztével a

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦

mérnökségre váró nagy feladatokat érintette, majd kiemelte a műgyetem prorektorának a folyó tanév megoyításakor mondott besz. dében a második műgyetem felállításának szükségességéről előadott fejtegetéseit; megemlékezett az egyletnek az új szabadalmi törvénytervezetek megvitatásában kifejtett tevékenységéről és különös melegséggel szólott Schuster Rudolf dr.-nak, a szabadalmi tanács elnökének az új törvénytervezetekben kifejezésre juttatott ama törekvéséről, mely a mérnöki munkának az iparjogvédelem körében az eddiginél nagyobb szerepet kíván juttatni.

Az egylet a jubileum alkalmából májusban lesz ugyanis az egylet ötven éves évfordulója — a béke helyreállításával ünnepi közgyűlést fog tartani, amelyen az ötven éves egyesületi működés és a magyar mérnökség tevékenységének eredményéről Zelovich Kornél műgyetemi tanár fog ünnepi előadásban beszámolni.

A Magyar nitrogén műtrágyaipar r.-t., amely mész-nitrogéngyára üzemét néhány hónapon belül fogja megkezdeni, egyidejűleg magyar nyelvű új berendezéseket is létesít, amelyekkel üzemét egészen új irányban szándékozik kifejleszteni. A dicsőszentmártoni gyártelepen ugyanis elsősorban a konyhasó elektrolízisére rendezkednek be és a 3000 kilowatt megterhelésű üzemben klórt és marónátront fognak gyártani. A klór a háború folyamán nem mint ilyen fog forgalomba kerülni, hanem előbb foszfénné, ezt pedig klór és metilalkohol felhasználásával a hadvezetőség céljaira perklórszármaazékká dolgozzák fel. A marónátrion ugyancsak a hadvezetőség céljaira fog szolgálni, amelynek a termékre a merev rendszerű léghajók töltésére szolgáló igen tisztá minőségű hidrogén új rendszerű előállítására céljából nagy mennyiségben van szüksége. Az új elektrolitikus üzem kivül dicsőszentmártonban még egy nagyobb próbagyár is épül, amelyet a vállalat a Holzverkohlungs Industrie A. G. (Konstanz) vállalattal egyetértőleg létesít a földgáz értékesítése új lehetőségeinek megteremtése, illetőleg a metán közvetlen értékesítése céljából és amely üzem egyelőre próbaképpen a metán klórozása útján metilalkohol gyártását fogja végezni. A metilalkohol ugyancsak a hadvezetőség szükségleteit lesz hivatva részben fedezni.

Mérlegok. A Kaláni bányá- és kohó r.-t. 1916-ban 1,360.438 (az előző évben 1,176.058) K nyers hasznót ért el, amitől a tiszta nyereség 756.711 K, az előző évi 736.490 K-val szemben.

A Kábelgyár r.-t. (Pozsony) az 1916. évre 913.140 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben 745.695 K-val az előző évben.

A Magnezitipar és bányászati r.-t. 1916. évi mérlege 1 millió K alaptőke mellett 55.943 K veszteséggel zárul, szemben az előző évről áthozott 58.074 K veszteséggel.

Osztrák bányá- és kohómű r.-t. mérlege az 1916-iki évről 21,852.901 K bruttó nyereséget tüntet fel. Ebből 9 216.595 K-át fordítanak leírásokra. A háború által sújtott alkalmazottak javára 1,000.000 K-át utalnak ki. A vállalat 1916. évben 30-25 millió q szenet, 7-66 millió q k. kszot, 238.262 q kátrányt, 1,113.710 q nyersércet, 1,857.446 q nyersvasat, 2,017.278 q ingotot, 1,575.960 q hengerelt és 277.377 q öntött vasárut és 382.909 q vasszerkezetet állított elő. Az előző évhez képest a növekedés a szénnél 9-31 millió, a koksznál 2-84 millió, a nyersércnél 222.391, a nyersvasnál 178.938, az ingotál 276.077 és a hengerelt árukánál 205.896 q. Az 1916-iki termelési mennyiségek meghaladják bármely előző év termelését. A termelt kocszából 2 millió q a vállalat üzemében használtot, 5-6 millió q piacra került. A mérlegben a bányák 10,988.804 K, a gyári épületek és lakházak 20,790.000 K-val, a gépberendezések 29,859.209 K-val szerepelnek. A részvénytőke 45 millió korona (mult évben 7 millióval emelték), ehhez járul Frigyes főherceg 25 millió kölcsöne, a felsősziléziai kocszművek 7 millió kölcsöne, a tartalék kerék 18 millió koronát tesz ki, a tiszta nyereség 12-63 millió (4 millióval több, mint 1915-ben).

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Vom Stahlwerksverbande berichtet man uns aus Dortmund, 2. ds.: Wie ich höre, ist der in der letzten Mitglieder-versammlung gefasste Beschluss, die Verkaufspreise für Halbzeug und für Formeisen zur Lieferung im zweiten Quartal 1917 stärker hinaufzusetzen, nachträglich noch Gegenstand von Verhandlungen zwischen der in Betracht kommenden Preisprüfungsstelle und der Verbandsteitung gewesen. Als Ergebnis dieser Verhandlungen kommt eine Ermässigung des

ursprünglich beschlossenen Aufschlages um etwa 20 % in Betracht. Es ist anzunehmen, dass der verringerte Preis auch auf solche Abschlüsse in Halbzeug in Anrechnung kommen wird, die bereits von der endgültigen Genehmigung der Abschlusspreise getilgt worden sind. Formeisenverkauf für das laufende Vierteljahr ist noch nicht aufgenommen; es sind noch immer beträchtliche Mengen aus früheren Abschlussperioden abzuliefern.

Kohlenschürfungen in der Schweiz. In Bern hat sich die Schweizerische Kohlenbohrgesellschaft konstituiert, die den Berner Jura nach entbauwürdigen Kohlenlagern untersuchen lassen will. Viele Bohrversuche, so bei Rheinfelden, Zeilungen usw. hatten keinen Erfolg. Bessere Resultate ergaben die Schürfungen in den Kantonen St. Gallen, Oberland, Zürich und Wallis. Die letzteren Bergbaue liefern aber derzeit erst circa 300 Meterzentner pro Tag. Es ist geplant, die Walliser Kohlenwerke auf eine Förderung von 10.000 Meterzentner täglich zu bringen.

Die Erdöl-Ausfuhr der Vereinigten Staaten betrug im Fiskaljahre 1915/16 2443-47 Millionen Gallonen im Werte von 166-4 Millionen Dollar gegen 2187-34 Mill. Gallonen 1914/15 und 2281-61 Mill. Gallonen 1913/14. Die Ausfuhr hat also das letzte Friedensjahr bedeutend übertraffen. Der Kriegszustand hat besonders eine vermehrte Ausfuhr von Gasöl und Heizöl nach den Entente-Ländern verursacht (897-9 Mill. Gallonen gegen 673 Mill. in 1914/15 und 475-1 Millionen in 1913/14). Die Leuchtölausfuhr ist dagegen infolge des Ausfalles der Lieferungen an die Zentralmächte stark, von 1157-3 Millionen Gallonen in 1913/14 auf 823-2 Millionen in 1915/16 zurückgegangen. Die Benzinausfuhr ist trotz der starken Nachfrage aus den Entente-Ländern infolge des gesteigerten Inlandsverbrauchs von 156-9 Millionen Gallonen in 1914/15 auf 100-1 Millionen in 1915/16 zurückgegangen.

Die Deutsch-österreichische Bergwerks-Gesellschaft zu Dresden, die der Dresdner Bank und dem Weinmann-Konzern nahesteht, erzielte im Jahre 1916 einen Überschuss von 3,180.969 (in 1915: 2,666.138) Mk. Die Abschreibungen werden, wie bei dem Unternehmen üblich, nicht angegeben. Die Dividende wird von 12 auf 14% erhöht und nimmt 2,520.000 (2,160.000) Mk. in Anspruch. Auch die Tantiemen werden entsprechend erhöht. Im Geschäftsbericht wird bemerkt, dass die Leistung der deutschen Werke nicht nennenswert vergrößert werden konnte. Überall fanden, wie weiter bemerkt wird, beträchtliche Steigerungen der Selbstkosten statt. Erhöhungen der Verkaufspreise wurden von der Regierung hinsichtlich des österreichischen Absatzes erst für das Jahr 1917 genehmigt. In der Bilanz erscheinen unter anderem Debitoren mit 3-5 (2) Millionen Mark, Effekten mit 0-9 (0-7) Millionen Mark, während Kreditoren von 5 auf 6-6 Millionen Mark gestiegen sind.

Erzgebirgischer Steinkohlen-Aktienverein in Schedewitz. Nach dem Geschäftsbericht für 1916 erzielte das Unternehmen einschliesslich des Vortrags einen Gesamtgewinn von 2-38 (2-10) Millionen Mark. Nach Abzug der Unkosten, Steuern usw. sowie der Abschreibungen von 736.920 (728.452) Mk. ergab sich ein Reingewinn von 492.347 (475.248) Mk., aus dem, wie schon gemeldet, eine Dividende von 80 (70) Mk. auf die Aktie verteilt und 12.347 (25.248) Mk. vorgetragen werden. Angesichts des günstigen wirtschaftlichen Ergebnisses des Kokereibetriebes beschloss man, die Anlage um weitere 20 Koksöfen nebst den erforderlichen Apparaten für die Gewinnung von Nebenerzeugnissen zu vergrößern. Die Bauarbeiten wurden anfangs 1917 begonnen. In der Vermögensrechnung erscheinen u. a. Warenbestände und Werkstoffe mit 1-21 (0-43) Millionen Mark, Wertpapiere mit 0-68 (0-77) Millionen Mark, Ausstände mit 0-90 (0-95) Millionen Mark und laufende Schulden mit 1-92 (1-76) Millionen Mark.

Canfield Richard Albert tőkepenzes, providencei lukos, mint az 56.668. számú és

„PALACKGYÁRTÓ GÉP“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal öss. kötötést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg arra gyártási engedélyeket adni. — Rövebb felvilágosítás nyerhető

Dr. Wirkmann József és Bérczi Róbert hites szabadalmi ügyvivők iródjában Budapest, VII., Erzsébet-körút 28.